

SPRENDIMAS Nr. A2

2009 m. birželio 12 d.

dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio dėl teisės aktų taikymo komandiruotiems darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, laikinai dirbantiems ne kompetentingoje šalyje, aiškinimo

(Tekstas svarbus EEE ir EB bei Šveicarijos susitarimui)

(2010/C 106/02)

SOCIALINĖS APSAUGOS SISTEMŲ KOORDINAVIMO ADMINISTRACINĖ KOMISIJA,

kuri nėra valstybė, kurioje yra įmonės registruota buveinė, ar verslo vieta, arba valstybė, kurioje savarankiškai dirbantis asmuo paprastai vykdo savo veiklą, yra trumpas.

atsižvelgdama į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 72 straipsnio a dalį ⁽¹⁾, pagal kurią Administracinė komisija yra atsakinga už visų administravimo klausimų ar aiškinimo klausimų, kylančių dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009, nustatančio Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką ⁽²⁾, nuostatų, nagrinėjimą,

(3) Todėl pirma lemiamoji minėto reglamento 12 straipsnio 1 dalies taikymo sąlyga yra tiesioginiai darbdavio ir jo pasamdyto darbuotojo ryšiai.

atsižvelgdama į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnį,

(4) Siekiant apsaugoti darbuotoją ir užtikrinti jo bei įstaigos, kurioje jis apdraustas, teisę į teisinę apsaugą, būtina visapusiškai užtikrinti, kad komandiruotės laikotarpiu būtų palaikomi tiesioginiai ryšiai.

atsižvelgdama į Reglamento (EB) Nr. 987/2009 5, 6 ir 14–21 straipsnius,

(5) Antra lemiamoji minėto reglamento 12 straipsnio 1 dalies taikymo sąlyga yra darbdavio ir valstybės narės, kurioje jis įsisteigęs, ryšiai. Todėl darbuotojus turėtų komandiruoti tik įmonės, kurios paprastai savo veiklą vykdo valstybės narės, kurios teisės aktai toliau taikomi komandiruotam darbuotojui, teritorijoje; dėl to daroma prielaida, kad minėtos nuostatos taikomos tik įmonėms, kurios paprastai vykdo didelę veiklos dalį valstybės narės, kurioje jos įsisteigusios, teritorijoje.

kadangi:

(1) Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio nuostatomis, kuriose numatyta minėto reglamento 11 straipsnio 3 dalies a punkte nustatytos bendrosios taisyklės išimtis, visų pirma siekiama darbdavių, komandiruojančių darbuotojus į valstybes nares, kuriose jie nėra įsisteigę, labiau sudaryti sąlygas laisvai teikti paslaugas ir darbuotojams laisvai judėti į kitas valstybes nares. Šiomis nuostatomis taip pat siekiama įveikti galimas darbuotojų laisvo judėjimo kliūtis ir skatinti ekonominę integravimąsi, išvengiant administracinių problemų, visų pirma kylančių darbuotojams ir įmonėms.

(6) Pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantiems asmenims preliminarūs laikotarpiai turėtų būti nustatomi nepaisant konkretaus atvejo įvertinimo.

(2) Taigi šiomis nuostatomis siekiama, kad darbuotojai, darbdaviai ir socialinės apsaugos įstaigos išvengtų administracinių problemų, galinčių atsirasti dėl minėto reglamento 11 straipsnio 3 dalies a punkte nustatytos bendrosios taisyklės taikymo, kai darbo laikotarpis valstybėje narėje,

(7) Tiesioginiai ryšiai nebegali būti užtikrinami, jei komandiruotas darbuotojas paskirtas dirbti trečioje įmonėje.

(8) Komandiruotės laikotarpiu būtina turėti galimybę atlikti visus patikrinimus, visų pirma susijusius su įmokų mokėjimu ir tiesioginių ryšių palaikymu, siekiant teisingai taikyti minėtas nuostatas, ir užtikrinti, kad būtų tinkamai informuojami administracinės įstaigos, darbdaviai ir darbuotojai.

⁽¹⁾ OL L 166, 2004 4 30, p. 1.

⁽²⁾ OL L 284, 2009 10 30, p. 1.

- (9) Darbuotojas ir darbdavys turi būti tinkamai informuojami apie sąlygas, pagal kurias komandiruotam darbuotojui leidžiama taikyti valstybės, iš kurios jis komandiruotas, teisės aktus.
- (10) Kompetentingos įstaigos turėtų vertinti ir stebėti įmonių ir darbuotojų padėtį, tinkamai užtikrinamos, kad nebūtų trukdoma laisvam paslaugų teikimui ir laisvam darbuotojų judėjimui.
- (11) Siekiant įgyvendinti Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnį, Sutarties 10 straipsnyje nustatytu sąžiningo bendradarbiavimo principu nustatomos tam tikros kompetentingų įstaigų prievolės.

Laikydamosi Reglamento (EB) Nr. 883/2004 71 straipsnio 2 dalyje nustatytų sąlygų,

NUSPRENDĖ:

1. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos darbuotojui, kuriam vykdamas darbdavio paskirtą veiklą taikomos valstybės narės (toliau – siunčiančioji valstybė) teisės aktai ir kuri darbdavys išsiuntė į kitą valstybę narę (toliau – darbo valstybę) dirbti minėtam darbdaviui.

Laikoma, kad dirbama siunčiančiosios šalies darbdaviui, jei nustatoma, kad dirbama tam darbdaviui ir kad toliau palaikomi tiesioginiai darbuotojo ir jį komandiravusio darbdavio ryšiai.

Siekiant nustatyti, ar toliau palaikomi tokie tiesioginiai ryšiai, taigi darant prielaidą, kad darbuotojas tebėra pavaldus jį komandiravusiam darbdaviui, reikia atsižvelgti į tam tikrus aspektus, įskaitant atsakomybę už įdarbinimą, darbo sutartį, atlyginimą (nepažeidžiant galimų siunčiančiosios valstybės darbdavio ir darbo valstybės įmonės susitarimų dėl apmokėjimo darbuotojams), atleidimą ir teisę nustatyti darbo pobūdį.

Dėl Reglamento (EB) Nr. 987/2009 14 straipsnio 1 dalies taikymo, kaip nuoroda, jei valstybės narės, kurioje įsisteigęs darbdavys, teisės aktai taikomi bent mėnesį, gali būti vertinama, kad reikalavimas „prieš pat jo darbo pradžią“ yra

įgyvendintas. Esant trumpesniems laikotarpiais, reikia įvertinti kiekvieną konkretų atvejį atsižvelgiant į visus kitus susijusius veiksnius.

Jei būtina ir iškilus abejonėms, siekiant nustatyti, ar darbdavys paprastai vykdo didelę veiklos dalį valstybės narės, kurioje jis įsisteigęs, teritorijoje, tos valstybės narės kompetentingos įstaigos prašoma patikrinti visus kriterijus, kuriais apibūdinama to darbdavio vykdoma veikla, įskaitant įmonės registruotos buveinės ir administracijos vietą, toje valstybėje narėje ir kitoje valstybėje narėje dirbančių administracijos darbuotojų skaičių ir vietą, kurioje įdarbinti komandiruoti darbuotojai, bei vietą, kurioje su klientais sudaryta dauguma sutarčių, įmonių ir darbuotojų sutartims bei įmonių ir klientų sutartims taikomus teisės aktus, apyvartą per atitinkamą įprastą laikotarpį kiekvienoje susijusioje valstybėje narėje ir siunčiančiojoje valstybėje įgyvendinamų sutarčių skaičių. Tai nėra išsamus sąrašas, nes kriterijai turėtų būti pritaikomi kiekvienam atskiram atvejui ir jais turėtų būti atsižvelgiama į įmonės veiklos, vykdomos valstybėje, kurioje ji įsisteigusi, pobūdį.

2. Dėl Reglamento (EB) Nr. 987/2009 14 straipsnio 3 dalies taikymo reikalavimų atitikimas valstybėje narėje, kurioje asmuo įsisteigęs, vertinamas pagal tokius kriterijus kaip antai, ar jis naudoja patalpas, moka mokesčius, turi tarnybinį pažymėjimą ir PVM mokėtojo kodą arba yra užsiregistravęs prekybos rūmuose ar profesinėse organizacijose. Nurodoma, kad jei veikla vykdoma bent dvejus mėnesius, manoma, kad reikalavimas „tam tikrą laiką iki dienos, kurią jis nori pasinaudoti to straipsnio nuostatomis“ yra įgyvendintas. Esant trumpesniems laikotarpiais, reikia įvertinti kiekvieną konkretų atvejį atsižvelgiant į visus kitus susijusius veiksnius.
3. a) Laikantis šio sprendimo 1 dalies nuostatų, Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio 1 dalis toliau taikoma darbuotojų komandiravimui, jei darbuotojas, kurį siunčiančiojoje valstybėje įsisteigusi įmonė komandiravo į darbo valstybės įmonę, taip pat yra komandiruotas į tos pačios darbo valstybės vieną ar daugiau kitų įmonių, tačiau jis toliau dirba jį komandiravusiai įmonei. Visų pirma tai gali būti tas atvejis, kai įmonė darbuotoją komandiravo į valstybę narę tam, kad jis vėliau ar tuo pačiu metu dirbtų dviejose ar daugiau toje pačioje valstybėje narėje įsisteigusių įmonių. Pagrindinis ir lemiamas aspektas yra tas, kad toliau dirbama komandiravusios įmonės vardu.

Vienas tuoj pat po kito einantys komandiravimai į skirtingas valstybes nars kiekvienu atveju pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio 1 dalį laikomi naujais komandiravimais.

- b) Trumpalaikis darbuotojo veiklos darbo valstybės įmonėje nutraukimas dėl bet kokios priežasties (atostogų, ligos, mokymo komandiruojančioje įmonėje ir pan.) nelaikomas komandiruotės laikotarpio pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio 1 dalį nutraukimu.
- c) Pasibaigus darbuotojo komandiruotės laikotarpiui, negali būti atnaujintas komandiruotės laikotarpis tam pačiam darbuotojui, tose pačiose įmonėse ir toje pačioje valstybėje narėje, nepaėjęs bent dvejiems mėnesiams nuo ankstesnės komandiruotės pabaigos. Tačiau tam tikromis aplinkybėmis galima šio principo išimtis.
4. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos ar nustoja būti taikomos visų pirma, jei:
- a) įmonė, į kurią darbuotojas buvo komandiruotas, paskiria jį dirbti kitoje valstybės narės, kurioje ji įsisteigusi, įmonėje;
- b) į valstybę narę komandiruotas darbuotojas paskirtas dirbti kitoje valstybėje narėje įsisteigusioje įmonėje;
- c) jei valstybėje narėje darbuotojas įdarbinamas tam, kad kitoje valstybėje narėje įsisteigusi įmonė jį išsiųstų į trečioje valstybėje narėje įsisteigusią įmonę.
5. a) Valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi susijusiam asmeniui pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio 1 dalį šiame sprendime nurodytais atvejais, kompetentinga įstaiga tinkamai informuoja darbdavį ir susijusį darbuotoją apie sąlygas, pagal kurias komandiruotam darbuotojui toliau gali būti taikomi šios valstybės teisės aktai. Darbdavys informuojamas apie galimus patikrinimus darbuotojo komandiruotės laikotarpiu, siekiant nustatyti, ar komandiruotės laikotarpis dar nėra pasibaigęs. Šie patikrinimai gali būti susiję su įmokų mokėjimu bei tiesioginių ryšių palaikymu.
- Valstybės narės, kurioje įsisteigęs susijęs asmuo ir kurios teisės aktai toliau taikomi savarankiškai dirbančiam asmeniui pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio 2 dalį, kompetentinga įstaiga tinkamai informuoja jį apie sąlygas, pagal kurias jam toliau gali būti taikomi tos valstybės teisės aktai. Susijęs asmuo informuojamas apie galimus patikrinimus jo laikinos veiklos vykdymo valstybėje, kurioje jis veikia, laikotarpiu, siekiant užtikrinti, kad tai veiklai taikomos sąlygos nepasikeitė. Tokie patikrinimai visų pirma gali būti susiję su įmokų mokėjimu ir infrastruktūros, būtinos jo veiklai vykdyti valstybėje, kurioje jis įsisteigęs, palaikymu.
- b) Be to, į kitą šalį komandiruotas darbuotojas ir jo darbdavys praneša siunčiančiosios šalies kompetentingai įstaigai apie pasikeitimus, atsiradusius darbuotojo komandiruotės laikotarpiu, visų pirma jei:
- komandiruotė, dėl kurios buvo kreiptasi, taip ir neįvyko,
- veikla nutraukiama dėl kitų, nei šio sprendimo 3 dalies b punkte nurodytų priežasčių,
- komandiruotą darbuotoją darbdavys paskyrė į kitą siunčiančiosios valstybės įmonę, visų pirma įmonės susijungimo ar perdavimo atveju.
- c) Siunčiančiosios valstybės kompetentinga įstaiga, prireikus ir paprašius, darbo valstybės įstaigai pateikia b punkte nurodytą informaciją.
- d) Siunčiančiosios valstybės ir darbo valstybės kompetentingos įstaigos bendradarbiauja atlikdamos minėtus tikrinimus, ir kai kyla abejonių dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio taikymo.
6. Kompetentingos įstaigos vertina ir stebi atvejus, kuriems taikomas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnis, ir suteikia darbdaviams bei darbuotojams visas atitinkamas garantijas, kad nebūtų trukdoma laisvai teikti paslaugas ir darbuotojams laisvai judėti. Visų pirma kriterijai, pagal kuriuos vertinama, ar darbdavys paprastai vykdo veiklą valstybės teritorijoje, ar palaikomi tiesioginiai įmonės bei darbuotojo ryšiai, ar savarankiškai dirbantis asmuo palaiko infrastruktūrą, reikalingą veiklai vykdyti valstybėje, turi būti nuolat ir vienodai taikomi tais pačiais ar panašiais atvejais.

7. Siekdama įgyvendinti Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnį, Administracinė komisija skatina valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų bendradarbiavimą ir sudaro joms sąlygas toliau dirbti ir dalytis informacija bei gerąja patirtimi, nustatydamą ir klasifikuodama įmonių ir darbuotojų vertinimo kriterijus ir atsižvelgdama į taikomas kontrolės priemones. Todėl administracinių įstaigų, įmonių ir darbuotojų labui, ji palaipsniui parengia gerosios patirties vadovą dėl darbuotojų komandiravimo ir savarankiškai dirbančių asmenų vykdomos antrinės veiklos kitoje nei jų įsisteigimo valstybėje narėje.
8. Šis sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Jis taikomas nuo Reglamento (EB) Nr. 987/2009 įsigaliojimo dienos.

Administracinės komisijos pirmininkė
Gabriela PIKOROVÁ